

Novinky v daňové oblasti

Prosinec 2010

Obsah:

1. Daň z příjmů
2. Zákon o rezervách
3. Nový poplatek pro solární elektrárny
4. Novela trojdaně – Daň darovací
5. Daň z přidané hodnoty
6. Daňový řád
7. Účetní předpisy
8. Nemocenské pojištění

Rok 2010 pomalu končí a rok 2011 je již pomalu za dveřmi. Nová vláda České republiky a Sněmovna nezačala a od 1. ledna 2011 pro nás přichystala mnoho legislativních změn v různých oblastech, které v mnoha ohledech významně mění stávající daňovou praxi.

1. Daň z příjmů

Novela zákona o daních z příjmů byla již podepsána Prezidentem republiky a nabude účinnosti dnem 1. ledna 2011.

Konec osvobození příjmu z provozu ekologických zařízení

Od 1. ledna 2011 dojde k ukončení osvobození příjmů z provozu ekologických zařízení a tedy i solárních elektráren, které byly v minulosti osvobozeny od daně na pět let od svého uvedení do provozu. Toto osvobození budou moci poplatníci naposledy využít ve zdaňovacím období započatém v roce 2010. Znamená to, že zrušení osvobození se bude vztahovat na poplatníky, kteří zařízení na výrobu elektřiny z ekologických zdrojů uvedli do provozu před nabytím účinnosti této novely.

Změna způsobu odepisování u hmotného majetku určeného k výrobě elektřiny ze slunečního záření

Současně dojde u vymezeného hmotného majetku (technologické části majetku – např. solární panely) využívaného alespoň částečně k výrobě elektřiny ze slunečního záření k zavedení povinnosti uplatňovat daňové odpisy tohoto majetku a současně k prodloužení doby jeho odepisování. Pro technologickou část tohoto majetku bylo vytvořeno nové ustanovení zákona, podle kterého se odpis bude stanovovat jako měsíční, majetek se bude odepisovat rovnoměrně po dobu 240 měsíců (tj. 20 let) a odepisování nelze přerušit. Poplatník je přitom povinen zahájit odepisování následující měsíc po měsíci, ve kterém byly splněny podmínky pro odepisování majetku. Technické zhodnocení tohoto majetku bude zvyšovat jeho vstupní cenu, s tím že po dokončení tohoto technického zhodnocení bude doba odpisu alespoň 10 let.

Výše uvedená nová právní úprava se plně vztahuje i na majetek pořízený a zaevidovaný do majetku společností do konce roku 2010. U majetku, u kterého bylo odepisování započato před 1. lednem 2011, dojde povinně ke změně jeho odepisování v souladu s novou právní úpravou počínaje zdaňovacím obdobím, které započne v roce 2011. Celková doba odepisování se přitom sníží o počet kalendářních měsíců, po které bylo zařízení odepisováno před touto změnou. Pokud odepisování zaevidovaného majetku nebylo do 1. ledna 2011 zahájeno, je uložena povinnost začít majetek odepisovat prvním měsícem zdaňovacího období, které započne v roce 2011.

Změny u finančního leasingu

Vzhledem k tomu, že finanční leasing je jednou z možných forem pořízení solárních elektráren, obsahuje novela zákona úpravy minimální doby nájmu při pořízení tohoto majetku formou finančního leasingu. S tím souvisí i nová úprava v případě předčasného ukončení těchto smluv a v případě prodeje majetku používaného nájemcem na základě běžné nájemní smlouvy.

Mimo to zákon dále výslovně nově stanoví minimální dobu nájmu hmotného majetku zařazeného ve 4. a 5. odpisové skupině a pořízeného formou finančního pronájmu s následnou koupí najatého majetku. Režim u majetku zařazeného do 2. a 3. odpisové skupiny přitom zůstává zachován. Nová úprava se použije pouze na smlouvy uzavřené od 1. ledna 2011, na smlouvy uzavřené do tohoto data, pokud došlo i k přenechání předmětu nájmu se uplatní současně platná právní úprava.

V neposlední řadě novela zákona umožňuje snížit základ daně o odstupné při postoupení leasingové smlouvy formou daňových odpisů, a to v případě, že se částka odstupného stane součástí vstupní ceny majetku.

Zrušení slevy na dani při zaměstnávání postižených osob

Od příštího roku se bez náhrady ruší možnost uplatnit slevu na dani ve výši jedné poloviny daně společnostmi, které zaměstnávají alespoň 25 zaměstnanců, přičemž podíl zaměstnanců se zdravotním postižením činí alespoň 50% stavu zaměstnanců. Podpora těchto zaměstnavatelů má být přenesena do dotační oblasti.

Absolutní slevy na dani ve výši 18 000 Kč a 60 000 Kč při zaměstnávání osob postižených a osob těžce zdravotně postižených však zůstávají zachovány.

Změna podmínek u životního pojištění

Podle novely zákona dochází ke sladění podmínek penzijního pojištění a připojištění s daňovými výhodami, které jsou poskytovány u produktů soukromého životního pojištění, přičemž limit pro daňové osvobození na straně zaměstnance ve výši 24 000 Kč ročně od téhož zaměstnavatele zůstává zachován.

Nově však již nebude možné v případě výběru finančních částek v průběhu trvání pojistné smlouvy snížit základ daně pro zdanění zvláštní sazbou daně o celé zaplacené pojistné, ale jen o pojistné zaplacené zaměstnancem, nikoliv tedy i zaměstnavatelem jako doposud. Účelem této změny je zamezit skrytému vyplácení nezdaněných příjmů zaměstnancům.

Nově také zákon výslovně uvádí, že dříve uplatněné nezdanitelné části základu daně z titulu zaplaceného pojistného na soukromé životní pojištění zůstávají zachovány i v případě převodu rezervy, kapitálové hodnoty a odkupného na novou smlouvu o soukromém životním pojištění.

Paušální výdaje na dopravu

V případě spoluvlastníků vozidla (nebo při společném jmění manželů) zákon stanoví, že u každého z nich lze uplatnit pouze poměrnou část paušálních výdajů a že nelze u jednoho z nich použít skutečné náklady a u druhého poměrnou část paušálních výdajů.

Dále se stanoví, že u jednoho vozidla nelze v průběhu jednoho zdaňovacího období měnit paušální výdaje na výdaje skutečné. U nově pořízeného nebo naopak vyřazeného vozidla v průběhu kalendářního měsíce lze uplatnit poměrnou část paušálních výdajů. Současně se odstraňuje výkladová nejasnost týkající se přenechání vozidla jiné osobě a daňové uznatelnosti parkovného, kdy zákon z daňově uznatelných nákladů vylučuje parkovné při pracovní cestě, avšak např. výdaje spojené s dlouhodobým pronájmem parkovacího místa budou daňově uznatelné. Možnost využití paušálu na dopravu je přitom dána vedle obchodních společností jen některým neziskovým organizacím, které zákon taxativně vyjmenovává.

Omezení podpory stavebního spoření

Stát již nebude podporovat stavební spoření tak jako doposud. Státní podpora za rok 2010 připsaná v příštím roce se tak má zdanit sazbou daně ve výši 50 %. V dalších letech má pak příspěvek státu klesnout ze současných 15 % na 10 % ročního vkladu střadatelů, maximálně však 2 000 Kč za rok. Nově budou také zdaněny výnosy ze stavebního spoření, které byly doposud od daně osvobozeny.

Snížení slevy na dani na poplatníka

Z důvodu pokrytí nákladů na opakující se povodňové škody bude pouze pro rok 2011 snížena základní sleva na dani na poplatníka, a to o 1 200 Kč za rok. Sleva na dani se tak sníží ze současných 24 840 Kč na 23 640 Kč. V roce 2012 se sleva na dani opět zvýší na dnešní úroveň, tedy na 24 840 Kč.

Další změny

- Vedle výše uvedených novinek dochází od 1. ledna 2011 i k celé řadě dalších změn v oblasti daně z příjmů, které ve zkratce uvádíme:
- Zdanění starobního důchodu při překročení limitu pro vedlejší příjmy 840 000 Kč za rok;
- Zavedení nového paušálního výdaje ve výši 30 % pro příjmy z pronájmu majetku vloženého do obchodního majetku;
- Změny ustanovení týkajícího se poskytování darů fyzickými osobami v případě jejich poskytnutí do zahraničí. Takové dary musí obecně splnit stejné podmínky jako dary poskytované v rámci České republiky;
- U darů poskytovaných právnickými osobami dochází ke zvýšení limitu odpočtu hodnoty darů ze současných 5 % na 10 % od základu daně u darů poskytnutých na vzdělávání;
- Stanovení pravidel, která musí splňovat zahraniční fond při investování v České republice, aby mu byla poskytnuta obdobná daňová výhoda (tj. sazba daně ve výši 5 %), jako domácím fondům kolektivního investování, které podléhají regulaci ČNB;
- Úpravy základu daně o vlivy způsobené na hospodářský výsledek použitím komponentního odepisování majetku v účetnictví;
- Zavedení možnosti opravit základ daně ve zdaňovacím období, ve kterém dojde k porušení podmínky daňové uznatelnosti (např. výše kupní ceny při následné koupi předmětu nájmu apod.). V těchto případech tedy již nebude nutné podávat dodatečné daňové přiznání;

- Zavedení možnosti, aby si právní nástupce dlužníka, který v minulosti dodal neuhrazený závazek, snížil svůj daňový základ o hodnotu tohoto závazku v případě, že dojde k zániku tohoto závazku;

2. Zákon o rezervách

Novela zákona o rezervách byla již také podepsána Prezidentem republiky.

- V zákoně o rezervách dochází ke zpřesnění výkladu s tím, že v průběhu likvidace nebo v průběhu insolvenčního řízení v době trvání účinků prohlášení konkursu nelze vytvářet daňově uznatelné rezervy a opravné položky;
- Ruší se možnost pro banky žádat o vyšší tvorbu opravných položek a rezerv;
- Stanoví se povinnost zrušit dosud vytvořenou rezervu nebo její část v tom zdaňovacím období, kdy nebyla splněna podmínka deponování prostředků této rezervy na samostatný účet, a ne až v následujícím zdaňovacím období, jak to mu bylo doposud. Dále se umožňuje vytvářet daňově uznatelné opravné položky k pohledávkám řešeným soudně bez ohledu na skutečnost, kdy soudní řízení skončilo.

3. Nový poplatek pro solární elektrárny

V Senátu se nachází novela zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Všechny velké a střední elektrárny, jež mají instalovaný výkon více než 30 kW, a které se do sítě připojily či připojí loni a letos mají platit odvod ve výši 26 % z výkupní ceny solární energie a 28 % ze zeleného bonusu.

4. Novela trojdaně – Daň darovací

Taktéž se v Senátu nachází novela trojdaně, na základě které se zavede daň darovací ve výši 32 procent z bezúplatného nabytí emisních povolenek v letech 2011 a 2012, které zatím stát poskytoval zdarma.

5. Daň z přidané hodnoty

O změnách, ke kterým dojde od 1. ledna 2011 v oblasti daně z přidané hodnoty, jsme Vás již ve zkratce informovali v našem sprnovém Newsletteru. Novela tohoto zákona se v tuto chvíli nachází v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Niže si dovoluujeme připomenout, co nás od Nového roku v této oblasti čeká a k vybraným změnám uvádíme více informací:

Nárok na odpočet u majetku vytvořeného vlastní činností

Nově se nastavují pravidla pro uplatnění daně na vstupu a na výstupu u dlouhodobého majetku vytvořeného vlastní činností, jak hmotného tak nehmotného, který bude plátce dále používat pro tzv. smíšené účely, tj. částečně pro účely s nárokem na odpočet daně a částečně pro účely bez nároku na odpočet daně. Plátce při vytváření dlouhodobého majetku vlastní činností, který bude dále používat pro tzv. smíšené účely, bude oprávněn si uplatňovat z přijatých zdanitelných plnění, která použije pro vytvoření tohoto majetku, nárok na odpočet daně v plné výši.

Okamžik uvedení tohoto majetku do stavu způsobilého k užívání se bude považovat za zdanitelné plnění, které je nově předmětem daně, plátce si tak majetek vlastně „sám sobě prodá“. Plátce bude povinen toto zdanitelné plnění přiznat ve svém daňovém přiznání za zdaňovací období, ve kterém k uvedení do stavu způsobilého k užívání došlo, přičemž základ daně u tohoto plnění se stanoví jako cena obvyklá. Ke stejnému období bude plátce oprávněn si z tohoto plnění uplatnit nárok na odpočet daně. Výše tohoto nároku bude krácena aktuálním koeficientem.

Pro ostatní případy vytváření majetku vlastní činností zůstávají v platnosti současná pravidla. U majetku, který bude plátce využívat pouze pro účely bez nároku na odpočet daně, nebude oprávněn si uplatňovat nárok na odpočet daně ze vstupů a fikce dodání zboží nevznikne. U majetku, který bude plátce využívat pouze pro účely s nárokem na odpočet daně, bude oprávněn uplatňovat plný nárok na odpočet daně ze vstupů a rovněž nevznikne fikce dodání zboží nebo převodu nemovitosti při uvedení tohoto majetku do stavu způsobilého k užívání.

Následné změny v použití dlouhodobého majetku, případně v rozsahu použití tohoto majetku pro účely zakládající nárok na odpočet daně, se budou nadále řešit výhradně prostřednictvím úpravy daně na vstupu a ne na straně daně na výstupu.

Zavádí se nový koeficient

Nově si plátce již nebude moci uplatnit u dlouhodobého majetku, který bude používat jen zčásti pro své ekonomické činnosti, nárok na odpočet daně v plné výši a použití pro jiné účely průběžně zdaňovat.

U dlouhodobého majetku je plátce povinen uplatnit obecný postup a má nárok na odpočet pouze v rozsahu, ve kterém tento majetek bude používat ke své ekonomické činnosti. Případné následné změny v rozsahu použití pro tyto účely se zohlední v rámci korekčního mechanismu, zavádí se tak nový koeficient. Nově se bude hodnota koeficientu vyjadřovat v procentech.

Opravné období u nemovitostí se prodlužuje na 10 let

Lhůta pro úpravu odpočtu daně se prodlužuje u pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor na 10 let, u ostatního dlouhodobého majetku zůstává stejná, tj. 5 let. Délka opravného období u technického zhodnocení nemovitého majetku ještě není vyjasněna.

S výjimkou prodeje tohoto majetku se roční úprava odpočtu daně bude nadále provádět jen ve výši jedné pětiny, popřípadě jedné desetiny, příslušného rozdílu v nároku na odpočet daně a do částky úpravy odpočtu daně se bude zohledňovat, jestliže byl majetek používán pro změněné účely pouze po část příslušného kalendářního roku.

Nová pravidla pro úpravu odpočtu daně se přitom budou uplatňovat pouze u majetku pořízeného ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. od 1. 1. 2011. Na majetek pořízený do konce roku 2010 se vztahují dosavadní pravidla. Výjimkou je vytváření dlouhodobého majetku určeného ke smíšenému použití vlastní činností v období do konce roku 2010 a jeho uvedení do stavu způsobilého k užívání v roce 2011, kdy se uplatní pravidla nová. V okamžiku dokončení majetku a jeho fiktivního dodání v r. 2011 „douplatní“ plátce odpočty, které v roce 2010 nárokoval pouze částečně (ve výši koeficientu).

Zavádí se nový mechanismus, kterým se opraví odpočet u zásob, pokud se tyto použijí k jinému účelu, než k jakému byly původně nakoupeny.

Povinnost daňového dokladu pro uplatnění odpočtu

Ve srovnání s dosavadní úpravou se posouvá možnost uplatnění nároku na odpočet daně až v okamžiku, kdy bude mít plátce daně daňový doklad a jen pokud byla použita správná sazba daně na vstupu.

Pro uplatnění nároku musí také doklad obsahovat povinně DIČ jak dodavatele, tak příjemce plnění. Ostatní skutečnosti z daňového dokladu lze i do budoucna dokládat jiným způsobem, kromě údajů rozhodných pro výpočet daně, jako např. základ daně nebo sazba daně. Jestliže daňový doklad obsahuje tyto formální nedostatky, je možné nárok uplatnit až v okamžiku, kdy budou odstraněny.

Lhůta pro uplatnění nároku na odpočet

Délka lhůty činí i nadále 3 roky. Nově se však začátek lhůty odvíjí od zdaňovacího období následujícího po vzniku nároku na odpočet daně. Zůstává zachována povinnost plátce uplatnit nárok na odpočet daně vždy v příslušném kalendářním roce, ve kterém byl oprávněn tento nárok uplatnit nejdříve, jestliže se jedná o odpočet podléhající krácení koeficientem. To znamená, že plátce může uplatnit nárok na odpočet daně v běžném daňovém přiznání nejpozději za poslední zdaňovací období příslušného kalendářního roku, ve kterém doklad obdržel, poté pouze v dodatečném daňovém přiznání.

Oprava základu daně a výše daně

Oprava základu daně bude nově vždy povinná oproti současnému stavu, podle kterého měl plátce v určitých případech možnost a jiných povinnost provést opravu základu daně a výše daně. V této souvislosti se také ruší pojmy “daňový dobropis” a “daňový vrubopis”.

Jedná se o opravy vyplývající z běžných obchodních vztahů, kdy dochází například ke snížení úplaty formou poskytnutí slevy po datu uskutečnění zdanitelného plnění, ke zrušení celého nebo části zdanitelného plnění, k předčasnému ukončení smlouvy apod. Plátce má povinnost vystavit opravný daňový doklad, pokud měl při dodání povinnost vystavit daňový

doklad. Pokud však neměl povinnost vystavit daňový doklad, provede opravu pouze v daňové evidenci pro účely zákona o DPH. V takovém případě plátce provede opravu v běžném daňovém přiznání.

Tímto způsobem však již nebude možné provádět opravy v případech, kdy plátce např. chybně uplatní sazbu daně nebo chybně stanoví místo plnění nebo předmět daně a zvýší tak svou daňovou povinnost, tedy při uplatnění daně jinak než je uvedeno v zákoně. V tomto případě bude nově oprava provedena v dodatečném daňovém přiznání.

V současné době ještě není sjednocen právní názor na povinnost zdaňování množstevních a jiných podobných bonusů, která by případně mohla vyplývat z nového znění ustanovení o povinných opravách základu a výše daně při změně ceny (§ 42).

Opravy výše daně u pohledávek v insolventním řízení

Nově se zavádí možnost opravy výše daně na výstupu u pohledávek za dlužníky (odběrateli) v insolvenčním řízení, které vznikly nejpozději 6 měsíců před rozhodnutím soudu o úpadku.

Na základě tohoto ustanovení bude mít věřitel (dodavatel) nárok na opravu výše daně na výstupu, pokud mu jeho odběratel (dlužník) nezaplatil za dodané zboží nebo poskytnutou službu a insolvenční soud proti odběrateli zahájil insolvenční řízení a rozhodl o způsobu řešení úpadku.

Změna místa plnění v oblasti kultury, sportu, vědy a zábavy

Mění se místo plnění u služeb vztahujících se ke kulturní, umělecké, sportovní vědecké nebo vzdělávací akci a jejich organizování (tj. např. výstavy a veletrhy) v transakcích B2B, tedy u služeb poskytovaných osobě povinné k dani.

Z těchto služeb se nadále budou zdaňovat v místě konání příslušné akce jako doposud pouze služby, které spočívají v oprávnění ke vstupu na tyto akce, a vedlejší služby, které s tímto oprávněním přímo souvisejí. Ostatní B2B služby, včetně služeb organizátora této akce, nově spadají do působnosti základního pravidla, tj. zdaňují se podle usazení zákazníka.

U těchto služeb poskytovaných osobě nepovinné k dani (tzv. B2C služeb) nedochází ke změně, nadále se zdaňují v místě konání příslušné akce. Okruh akcí v oblasti kultury, umění, sportu, vědy, vzdělávání a zábavy, na která se uplatňují zvláštní pravidla, se nemění, i nadále zahrnuje také konference, semináře, veletrhy, či výstavy.

Služby spočívající v oprávnění ke vstupu zahrnují veškeré služby, které vstupují do částky vstupného, popř. účastnického poplatku, na danou akci, a to včetně vstupného ve formě předplatní vstupenky, permanentky či abonentky. Službami přímo souvisejícími s oprávněním ke vstupu jsou služby, které jsou samostatně za úplaty poskytnuty přímo osobě účastnící se dané akce, vesměs v místě konání akce. Tyto služby zahrnují například používání šaten nebo hygienických zařízení.

Zdanění záloh na přijaté služby

Dochází ke sjednocení povinnosti přiznat daň u přijatých a poskytnutých záloh na služby poskytované do jiného státu a přijímané z jiného státu. Povinnost přiznat daň je nově v daňovém přiznání za zdaňovací období, ve kterém byla plátcem poskytnuta záloha osobě z jiného státu, která službu plátcem poskytuje. Pokud je tedy platba provedena na účet ještě před poskytnutím služby, vzniká povinnost přiznat daň z poskytnuté úplaty.

Upřesnění u běhu lhůty u kolaudace nemovitostí

Upřesňuje se okamžik počátku běhu tříleté lhůty pro účely osvobození od daně, pokud se lhůta počítá od okamžiku kolaudace stavby. Lhůta začíná běžet od toho kolaudačního souhlasu, který byl pro účel pro jaký je stavba v současné době užívána, vydán jako první. Další kolaudační souhlasy, které jsou vydané na stejný účel užití stavby, nemají již na počátek běhu lhůty vliv. U staveb, které nevyžadují kolaudační souhlas, se tříletá lhůta odvíjí od okamžiku, od kterého byl dán první souhlas pro užití stavby pro účely, pro které je v současné době užívána.

Ručení za daň

Nově se zavádí institut ručení za daň, kdy dodavatel i odběratel zdanitelného plnění budou mít společnou odpovědnost za správné odvedení DPH. Ustanovení se omezuje pouze na tuzemské plátce, a to jen v případě, že vymáhání daně na poskytovateli plnění nebude úspěšné.

Podmínkou pro uplatnění ručení bude tzv. „znalostní test“ ohledně vědomosti určitých skutečností, přičemž z hlediska zavinění postačuje tzv. nevědomá nedbalost odběratele ohledně těchto skutečností, tj. zavinění je možné ve formě úmyslu, vědomé nedbalosti (věděl) nebo dokonce nevědomé nedbalosti (vědět měl a mohl).

Nebo musí být splněno kritérium neobvykle nižší či vyšší ceny, a fakt, že tato odchylka nemá ekonomické opodstatnění (tj. že sjednaná cena byla zcela zjevně odchylná od obvyklé ceny). Příjemce zdanitelného plnění se po dohodě s dodavatelem může rozhodnout zaplatit dobrovolně za dodavatele daň přímo správci daně. V tomto případě se neuplatní obecné pravidlo, podle něhož by úhrada daně měla být použita na nejstarší nedoplatky na daném osobním daňovém účtu dodavatele.

Změna výše náhrady při opomenutí se registrovat

V případě, že se osoba povinná k dani zapomene registrovat k dani, stanoví správce daně daň náhradním způsobem ze základu daně, kterým je souhrn úplat za uskutečněná zdanitelná plnění za období, kdy se osoba povinná k dani měla stát plátcem.

Při stanovení výše daně se nově (není to nová sazba daně, ta je furt stejná, jen dřív tato sankce byla plošně 10 %, teď bude dle toho s jakou daní byla plnění uskutečňována) použije sazba daně platná ke dni uskutečnění zdanitelného plnění (tj. 10 nebo 20%). Správce daně přitom nepřihledne k možným odpočtům daně za toto zdaňovací období.

Další změny

Novela zákona dále obsahuje následující změny:

- Zákon nakonec nebude obsahovat původně navrhované ustanovení týkající se možnosti volby osvobození resp. zdanění nemovitostí při jejich převodu;
- Ruší se časové omezení ustanovení snížené sazby daně na stavební a montážní práce týkající se dokončených bytů, bytových domů a rodinných domů platné jen do konce tohoto roku. V roce 2011 se tedy bude i nadále uplatňovat snížená sazba daně na stavební práce u dokončených bytových projektů jako doposud.
- Nově může plátcem daně požádat o zrušení registrace v případě, že uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně. Tato osoba je současně osvobozena od povinnosti registrovat se jako plátcem a není oprávněna podat přihlášku k registraci. Současně je správce daně nově oprávněn zrušit takového osobě registraci k dani;
- Zavádí se zvláštní režimy mezi plátcem při dodání šrotu, emisních povolenek, stavebních prací a PHM (reverse charge u lokálních dodávek);
- Mění se podmínky pro způsob doručování souhrnného hlášení správci daně, které může být v současné době doručováno pouze elektronicky prostřednictvím datové schránky nebo s elektronickým podpisem. Nově bude možné souhrnné hlášení doručovati bez elektronického podpisu, pokud plátcem podání v pětidenní lhůtě potvrdí;
- Specifické pravidlo pro stanovení místa plnění, které platilo pro dodání plynu soustavami a dodání elektřiny, se rozšiřuje také na dodání tepla a chladu sítěmi.

6. Daňový řád

Od 1. ledna 2011 bude dosavadní zákon o správě daní a poplatků nahrazen novým daňovým řádem. Ten by měl oproti dosavadnímu zákonu přinést zejména větší výkladovou jistotu pro poplatníky i daňovou správu. I když jsme dříve o změnách informovali, ještě jednou shrneme ty nejzajímavější:

Úprava lhůt pro vyměření daně

Určitých změn doznávají lhůty pro vyměření daně (po uplynutí této lhůty již není možné daň vyměřit, tedy dochází k „promlčení“). Základní lhůta bude činit tři roky od posledního dne pro podání řádného daňového přiznání (tedy např. pro DPPO od 31. března či 30. června). Lhůta se bude podle stanovených pravidel prodlužovat nejenom na základě úkonů správce daně (např. zahájení kontroly), ale také na základě určitých úkonů poplatníka (např. podání dodatečného přiznání v posledním roce běhu lhůty).

Zrušení oznamovací povinnosti úhrad nepodnikatelům

Podle dosavadních předpisů mají podnikatelské subjekty, které provádějí úhrady fyzickým osobám nepodnikatelům za jejich jinou výdělečnou činnost (např. znalci, insolvenční správci, sponzoring sportovců a umělců a další) nebo za pronájem povinnost takové úhrady oznamovat správci daně, pokud částka u dané osoby přesáhne 40 000 Kč ročně. Tato povinnost se již v daňovém řádu nevyskytuje.

Úpravy úroku z prodlení a penále

Úrok z prodlení, účtovaný za pozdní platbu daně, se nově začíná počítat až od pátého pracovního dne následujícího po dni splatnosti. Tato úprava má kompenzovat již dříve zavedenou změnu, kdy za den úhrady je považován až den připsání prostředků na účet správce daně, nikoliv den odeslání platby.

Sazba penále uděleného při snížení daňové ztráty na základě kontroly správce daně byla snížena z 5 % na 1 %.

Stanovení jednoznačných pravidel pro opakování daňových kontrol a jejich omezení

Možnost opakování daňové kontroly, která se týká již prověřovaných skutečností, je vázána na zjištění nových skutečností či důkazních prostředků, nebo na nové tvrzení daňového subjektu. Daňovou kontrolu lze provádět společně pro více daňových řízení, vychází se však ze zásady, co nejméně zatěžovat daňový subjekt. Správci daně mohou také provádět dílčí daňové kontroly (např. pouze daňové odpisy nebo opravné položky). Po změně místní příslušnosti může dokončit daňovou kontrolu a daňovou exekuci původní správce daně.

Další změny

Novela zákona dále obsahuje následující změny:

- Daň a příslušenství již nebude možné promíjet na základě žádosti individuálně, ale pouze v plošných a předem zveřejněných případech z důvodů nesrovnalostí v daňových zákonech. Jedinou výjimkou je možnost prominutí úroku u daně, u níž bylo povoleno posečkání (tedy odklad platby nebo povolení splátek), z důvodu ekonomické či sociální tvrdosti;
- Zásilka bude považována za doručenu, když si ji po nezastižení a uložení na úřadu poplatník nevyzvedl do patnácti dnů;
- Zákon zkracuje obecnou lhůtu, po jejímž uplynutí je možné se bránit před nečinností správce ze šesti na tři měsíce a zavádí požadavek odůvodňovat každé jeho rozhodnutí;
- Ke všemu, co má být použito jako důkaz, má poplatník mít ze zákona umožněn přístup, dále má možnost nahlížet do kompletního soupisu písemností obsažených ve spise;
- Daňový řád nově upravuje daňovou exekuci a mimo jiné zavádí pravidlo, podle něhož je nutné při volbě způsobu vymáhání dbát na to, aby náklady spojené s vymáháním nebyly neúměrné k výši vymáhaného nedoplatku.

7. Účetní předpisy

Také účetní předpisy (tj. zákon o účetnictví a související vyhlášky) doznají od 1. ledna 2011 několika změn. Nyní se novela nachází v Senátu.

Zjednodušení zveřejňování informací

Účetní jednotky, které nejsou právnickou osobou a účetní jednotky, které jsou právnickou osobou, avšak nepřekročily dvě ze tří kritérií (250 zaměstnanců, 350 mil. Kč aktiva celkem, 700 mil. Kč roční obrat), budou osvobozeny od povinnosti zveřejňovat informace o rozčlenění tržeb z prodeje zboží, výrobků a služeb podle kategorií činnosti a podle zeměpisných trhů a nemusí vysvětlovat částky vykázané v rozvahové položce „Zřizovací výdaje“.

Sestavování cash-flow

Novelizací dochází k zúžení povinnosti sestavovat přehled o peněžních tocích a o změnách vlastního kapitálu, které bude povinně sestavovat účetní jednotka pouze v případě, že překročí jedno ze dvou hodnotových kritérií (40 mil. Kč hrubých aktiv nebo 80 mil. Kč obratu). Tato změna umožňuje malým účetním jednotkám uvedené přehledy nesestavovat.

Konsolidovaná účetní závěrka

Návrh zákona nově vymezuje konsolidační celek a doplňuje osvobození od povinnosti sestavovat konsolidovanou účetní závěrku, pokud konsolidující účetní jednotka ovládá pouze konsolidované účetní jednotky, jež jsou jednotlivě i v úhrnu nevýznamné a k podání věrného a poctivého obrazu předmětu účetnictví a finanční situace konsolidačního celku postačuje účetní závěrka konsolidující účetní jednotky.

Navrhuje se nové znění ustanovení o konsolidaci, kde se, mimo jiné, zpřesňují definice pojmů „konsolidující účetní jednotka“, „konsolidovaná účetní jednotka“, „účetní jednotka pod společným vlivem“ a „konsolidační celek“.

Odepisování goodwillu a oceňovacího rozdílu majetku

Zavádí se možnost odepisování goodwillu v období kratším než 60 měsíců a k základnímu řešení je doplněna také možnost alternativního řešení, které umožňuje účetní jednotce odepisování goodwillu i po dobu delší než 60 měsíců.

Za určitých okolností může dojít i ke zkrácení odepisování aktivního nebo záporného oceňovacího rozdílu nabytého majetku. Obě tyto skutečnosti musí účetní jednotka odůvodnit v příloze v účetní závěrce.

Předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky

Doplňuje se nové ustanovení týkající se povinnosti zveřejnění údajů v případech existence významné nejistoty v podobě událostí nebo okolností, které mohou zásadním způsobem zpochybnit předpoklad nepřetržitosti trvání účetní jednotky, ale nevedou přitom ke změně účetních metod použitých účetní jednotkou.

Účetní jednotky uvedou informaci o těchto událostech nebo okolnostech (jejich možném vlivu na schopnost účetní jednotky pokračovat ve své činnosti a svém plánu na jejich řešení) v příloze v účetní závěrce.

Mezinárodní účetní standardy

Nově je dána povinnost použití mezinárodních účetních standardů pro účtování a sestavování účetních závěrek v případech, že je účetní jednotka emitentem cenných papírů přijatých k obchodování na trzích EU; možnost použití mezinárodních účetních standardů je rovněž dána účetní jednotce, která není „dočasně“ emitentem cenných papírů.

Je dána možnost použití mezinárodních účetních standardů pro sestavování účetních závěrek v případech, kdy konsolidující nebo konsolidovaná účetní jednotka nebo účetní jednotka pod společným vlivem používá pro sestavení konsolidované účetní závěrky mezinárodní účetní standardy.

Pokuty

Navrhuje se nová úprava správních trestů. Umožňuje se především, aby pokuta byla vyměřena:

1. z hodnoty aktiv celkem zjištěné z účetní závěrky, respektive z konsolidované účetní závěrky, sestavené za účetní období, ve kterém, případně za které, došlo k porušení povinnosti;
2. z výše aktiv zjištěné kontrolním orgánem v případě, že hodnota aktiv celkem vykázaná v účetní závěrce, respektive v konsolidované účetní závěrce, za účetní období, ve kterém k porušení povinnosti došlo, neodpovídá výši aktiv zjištěné v řízení o uložení pokuty.

Nový systém má tedy postihovat i účetní jednotky, které mají podhodnocena aktiva, ze kterých se tyto pokuty vypočítávají. Nelze-li hodnotu aktiv zjistit podle předchozího pravidla, potom bude stanovena kvalifikovaným odhadem, resp. v případě, že rozsah a obsah účetních případů je srovnatelný s předchozím účetním obdobím pak výše aktiv zjištěná z účetní závěrky sestavené za předcházející období.

Zahraniční fyzické osoby

Zahraniční fyzické osoby, které podnikají na území České republiky, budou mít nově povinnost vést účetnictví shodně s českými fyzickými osobami.

8. Nemocenské pojištění

Po zveřejnění ve Sbírce zákonů budou zavedena nová pravidla pro poskytování nemocenské, která mají platit pouze v letech 2011 až 2013. Ta by se měla nově vyplácet až od 22. dne nemoci nebo karantény a do té doby by měli platit náhradu mzdy zaměstnancům jejich zaměstnavatelé. Ti podle současné úpravy vyplácejí náhradu pouze do 14. dne nemoci. Během prvních 3 dnů nemoci se přitom náhrada mzdy nebude poskytovat tak jako nyní. Novela také mění výši nemocenské, která byla původně snížena pouze pro rok 2010, avšak vlivem nepříznivého stavu veřejných financí zůstane toto úsporné opatření zachováno i pro rok 2011.

Dochází ke sladění vyměřovacího základu u OSVČ pro účely nemocenského a důchodového pojištění (dříve si osoby mohly ze spekulativních důvodů zvolit vyměřovací základ pro odvod nemocenského pojištění vyšší než na důchodové pojištění). Nemocensky pojištěné budou přitom moci být pouze důchodově pojištěné OSVČ. Navrhuje se také umožnit OSVČ platit zálohy na pojistné na důchodové pojištění na delší než měsíční období, nejdéle však do konce kalendářního roku.

Návrh zákona zachovává sazbu pojistného pro odvody zaměstnavatele na úrovni roku 2010 (původně měla být pro rok 2011 snížena). Zákon dále přichází se speciální úpravou pro malé zaměstnavatele (do 25 zaměstnanců).

I pro rok 2011 se zachovává částka maximálního vyměřovacího základu pro placení pojistného zaměstnanci a OSVČ na úrovni roku 2010 (tj. na úrovni 72 násobku průměrné mzdy).

Další novinkou je změna nároku žen na porodné, které bude vypláceno pouze na první dítě a pouze rodinám, jejichž příjem nepřesáhne 2,4 násobku životního minima. Upraven bude také nárok na rodičovský příspěvek, který bude limitován částkou 216 000 Kč, který se rozdělí počtem měsíců, po které bude rodičovský příspěvek vyplácen (tak jako nyní po dobu 2–4 let).

Věříme, že uvedené legislativní změny pro Vás budou v převážné míře pozitivní. Velmi rádi s Vámi prodiskutujeme dopady uvedených změn na Vaše podnikání.

Bohdana Pražská

tel.: +420 221 719 000

bohdana.prazska@kemphoogstad.com

Veronika Reková

tel.: +420 221 719 000

veronika.rekova@kemphoogstad.com

Filip Dostál

tel.: +420 221 719 000

filip.dostal@kemphoogstad.com

Olga Holubová

tel.: +420 221 719 000

olga.holubova@kemphoogstad.com

Upozornění: Informace obsažené v tomto článku mají obecný charakter a neposkytují detailní analýzu uvedených informací. Uživatelé by před konáním nebo zdržením se konání na základě informací obsažených v tomto článku měli zvážit využití příslušných profesionálních služeb. Nebudou akceptovány jakékoli nároky na odškodnění za kroky podniknuté ve vztahu k tomuto článku.